

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Cibus Electvs Sive Instrvctiones Sanctae De vita sanctè
traducenda& inter pios sanctósque affectus concludenda**

Elffen, Nicolas

Coloniae, 1667

Instructio I. De examine particulari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55232)

PARS PRIMA.

De examine particulari & meditatione quæ sunt bina media efficacissima ad perfectionem assequendam.

INSTRUCTIO PRIMA.

De examine particulari.

§. I. *Quinque documenta de nomine & affectione hujus examinis.*

I. **D**Uplex est examen, alterum generale sic dictum, quod in eo generatim omnia totius diei acta expendantur; particulare alterum, quod ad extirpationem certi & particularis alicujus vitij aut consecutionem certæ virtutis dirigatur. & instituitur modo, quo sequitur.

II. Manè firmum concipiendum est propositum certum istud vitium aut defectum seriò per diem emendandi aut virtutem ipsi oppositam exercendi.

III. Sub meridiem ac vesperam disquirendum est, quoties circa vitium, cui extirpando singulariter studes, lapsus fueris, aut quot virtutis contrariæ actiones exerceris cum dolore de lapsibus, ac emendationis proposito in futurum.

A 3

IV. Pro

IV. Pro quovis die binæ ducendæ sunt lineolæ, quarum altera antemeridiano, pomeridiano tempore serviet altera, ut sequens exhibet figura, & pro numero lapsuum virgulæ illis adscribendæ & ad finem linearum potest signari numerus exercitorum actuum virtutis oppositæ. Sciendum etiam, quod primæ duæ lineæ sequentis figuræ, serviant diei dominico, duæ sequentes diei lunæ & ita consequenter, quæ semper fiunt breviores propterea, quod quotidie lapsuum numerum decrescere conveniat.

Dies Dominica

Lunæ

Martis

Mercurii

Jovis

Veneris

Sabbathi

V. Hæ lineæ non in quavis abjecta chartula, sed in libello aliquo pluribus constante foliis, qui instar codicis spiritualium rationum, summâ curâ custodiendus est, ut in eo rationem spiritualis tui profectus diurni, hebdomadarij, mensurui, annuque perspicere & inter se se conferre possis.

§. II. *Octo alia documenta, de modo instituendæ examinis circa vitium aliquod vel defectum.*

I. **I**nitium faciendum est à vitijs, culpis & defectibus, & non continuo progrediendum

dum ad exercitium præcipuarum virtutum, priusquam vitia & defectus extirpati sunt aut suppressi. Hæc enim causa est, quare nonnulli post multos vitæ spiritualis exactos annos exiguum in via virtutis & perfectionis progressum fecerint, quod nimirum ab extirpatione vitiorum non duxerint initium, aut eidem studio non tribuerint sufficiens tempus.

II. In vitijs extirpandis inchoandum est ab ijs, quæ exteriora sunt, & magis incurrunt in aliorum oculos, adeoque in eorum animis generare offensionem & scandalum possunt aut certè molestiam creare, ut sunt mendacia, impatientia exterior, contentiones, curiositas oculorum, loquacitas, &c. nunquam autem plures simul, sed singulos lenim persequi defectus oportet.

III. Cum itaque pluribus te istiusmodi vitijs & defectibus obnoxium deprehendis ab eorum impugnatione incipe, quos facilius te subjugaturum credis, ne mox sub initium à victoriæ difficultate deterritus animum despondeas. Postmodum totus sis in edomando eo vitio quod maxime prædominatur, & radix ac fons est cæterorum, nec ab ejus persecutione desiste, donec ita subege- ris, ut jam aut nunquam, aut quàm rarissime in illud relabaris.

IV. Utque securius progrediaris, consule hæc super re directorem tuum spiritualem &
con-

conscientiæ arbitrum, atque ut hic melius tibi ac certius examinis hujus materiam præscribere possit, necesse est, ut te totum ei sincerè & candidè manifestes, & quænam passionés ac pravi affectus in te dominantur, & ad quæ peccata sis proclivior, aperias.

V. Quotiescunque per diem in præfixum defectum laberis, pectus percutè, & dolorem ac detestationem excita, quod etiam clanculum alijs non observantibus ab industrio fieri potest. Valde quoque expedit, imò meo judicio necessarium est, ut ad quemvis lapsum, oppositæ virtutis actus exerceatur. hoc itaque est novum documentum, & ordine.

VI. Ut cum de vitio aliquo vel defectu particulare examen instituis, semper certos actus interiores virtutis contrariæ elicere studeas, sine hac enim cura non satis solidè in vitiorum extirpatione procedes, & postquam deinde alteri edomando vitio intentus fueris, continuo in prius illud recides, quia circa interiora non satis provisum est, ex quibus vim omnem in exteriora dimanare necesse est. Quocirca, si quando circa oculorum curiositatem superandam occuparis, sæpius per diem nunc ad Jesum, nunc ad Mariam suspira: *Modestissime Iesu, propitius mihi gratiam concede, ut rite oculos custodiam: Amantissima mater, ora pro me, ut oculi mei semper ad exemplum tuum bene ordina-*

na

nati sint. Subinde protestare: Absit à me mi Jesu, ut aliquid videam, nisi quod oculis tuis placeat, quam penitet me, mi Deus, quod toties oculis meis majestatem tuam offenderim: non committam posthac amplius in æternum. & simili modo in alijs materijs procede: Ita sequentes aspirationes servire tibi possunt.

Contra mendacia. Jesu mi, æterna veritas custodi à mendacio linguam meam. doleo ex intimo corde meo, quod unquã te mi Deus ullo mendacio offenderim: Mi Jesu, malo millies mori, quàm vel levissimum mendacium dicere.

Adversus impatientiam. Heu quoties scandalum præbui proximo impatientiã meã! doleo ex toto corde meo. O Jesu quam dulce ac jucundum est amore tuo pati. Patientissime Jesu, mitem me effice & mansuetum corde. O dolorosissima mater Maria, patientiam mihi impetra in omni adversitate & cruce.

Contra temerarias suspiciones & judicia. Domino suo stat aut cadit, quid tu judicas alienum servum? Nolite judicare & non judicabimini. Ego nullius cor penetravi: tu solus es mi Jesu, scrutator cordium & renum Deus. ipsi mihi difficilis reddenda est ratio, quid me aliorum rationibus immisceo? quid aliena curo?

VII. Sunt qui scrupulos seu lapillos tecum portent in saccis suis, & ad quemvis lapsum

sum aut virtutis actum, lapillum unum de altero in alterum saccum transferant. sunt qui errorum actuumque numerum in rosario designent. Placet industria, siquidem clam alijs & non advertentibus fieri possit, juvabit enim non parum ad citius expediendam sub meridiem aut vesperam discussionem.

VIII. In quavis exomologesi Sacramentali rationem redde de particulari tuo examine & quomodo per illud vel profeceris, vel in eo defeceris, manifesta, & specialem subinde de negligentia tua poenitentiam pete. imo ipse de te sub vesperam de commissis defectibus poenam exige, & vel pro numero lapsuum terræ oscula fige, vel orationem toties dominicam & salutationem Angelicam recita. idque expansis in modum crucis brachijs, & si in complendo numero actuum virtutis, quem tibi praestitueras, negligentiam admisisti, eam iteratis actibus compensa. De S. Ignatio memoriae proditum est, quod sub initium conversionis suae, cum in temerario inutil & superfluo risu, cui assueverat edomando desudaret, tot corpori suo ictus flagello sub vesperam infixisset, quoties se deliquisse deprehenderat.

§. III. *Sex documenta de modo instituendi hoc ipsam examen circa virtutes.*

I. **P**ostquam in edomandis vitijs satis te profecisse deprehenderis, totum te acquiren-

quirendis & inferendis virtutibus accinge, sed earum potissimum studio intendas, quæ sunt veluti radices & fundamenta cæterarum, quales sunt studium puræ intentionis: Patientia, humilitas, obedientia, conformitas sive resignatio voluntatis nostræ cum divina, impendium honestum & cura temporis, amor Jesu & Mariæ, & exercitium actuum Heroicorum.

II. Certa præstitue tibi tempora, quibus virtutum propositarum actus exerceas & quoties negligentem te fuisse comperies, tot virgulas consuetis lineis imprime.

III Sub initium decem quotidie actus elice, post aliquantulum temporis duodenas & ita semper progredere, donec ad continuam & perfectam animi tui cum Deo conjunctionem pertingas.

IV. Nec opus est, ut affectus elicias longiusculè, sed sufficit brevissimè ac ferventissimè illos elicere, juxta sequentes formulas.

Actus puræ intentionis. O mi amantissime Deus, Dñs, & Pater meus, omnia mea & singula verba, opera & cogitata ad tuam majorem gloriam dirigo. O mi Deus, quicquid ago, quicquid patior, amore tui solius & agam & patiar.

Humilitatis. Deus meus & Dominus meus, dignus non sum ego qui cælum intuear. O Deus meus, non sum dignus terram calcare; in qua tot ferventes ac sinceri
servi

serui Dei ambulant me multis partibus meliores: Miserere mei Deus, propter merita servorum tuorum, inter quos versor, qui longè tibi gratiores sunt quàm ego miserimus peccator. Utinam ita parvulum & abiectum præbere me possem, ut omnes super me ambulare, & tanquam lutum platearum conculcare possent. Ego sum qui peccavi, & peccatis meis omne malum totius mundi promerui.

Patientia. Domine, amore tui patior libentissimè nullâ etiam datâ culpâ quicquid pati possum. Da Domine, ut non desit hodie, quod amore tui sustineam, amori meo & sensualitati vel maximè repugnans. Benedictæ sint omnes horæ illæ, in quibus molesti aliquid & adversi sustinui. Benedictæ sint omnes creaturæ illæ, quæ mihi patientiæ occasionem unquam præbuerunt.

Obedientia. Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum ad omnem voluntatem & nutum tuum per superiores meos mihi insinuatum, Hoc mi Deus, volo, hoc judico quod superiores mei & volunt & judicant, & iudicium meum iudicio ipsorum plenè subijcio. Domine, voluntatem superiorum pro mea reputo, hoc volo, hoc nolo, quod ipsi vel volunt vel nolunt.

Resignationis. Ecce Domine, paratum me, ut humiliter, abijciar, contemnar, & vilipendar, prout est sanctissima voluntas tua. Mi
sua-

suavissime Deus, tamdiu vivere cupio, quamdiu tibi placuerit, nec aliter mori desidero, nisi quando & quomodo tibi visum fuerit.

Impendii & cura temporis. Da mi Jesu, ut nec momentum totius diei sine fructu impendam. O quantum est precium temporis quod semel perditum, nunquam in aeternum recuperari potest! Nunquam mi Jesu, à praescripto mihi ordine diei vel latum unguem discedam.

Amoris erga Iesum. Tuus ego sum, O Iesu, tu meus es in aeternum, sive morior sive vivo, tuus sum, mi Jesu. O quam gaudeo, quam exulto, mi Jesu, quod tu sis, qui es. Deus cordis mei & pars mea in aeternum; Deus meus & omnia, amo te & amabo semper ex toto corde meo, super omnia, gratis, in aeternum & ultrà.

Amoris erga Deiparam. Tu mater mea es, ô Maria, ego filius tuus. Tu post Deum & Iesum tuum mihi dilectissima es, te stringo, te complector, vita, dulcedo & tota ratio spei meae. Utinam omnium animas amoris tui flammis incendere & inflàmare mihi liceat.

Heroica desideria. Malo millies mori, ô potentissima Deus, quam vel levissimo unquam peccato deliberatè te offendere. Mi amantissime Deus, amore tui felicissima omnia ex animo precor omnibus inimicis meis, etiam mihi infestissimis & infensissimis, ignos-

co omnibus ex toto corde meo, quicunque me unquam & quomodocunque offenderunt. Semper eligam, mi Deus, quicquid perfectius est, & tibi magis placitum. Ex duobus æque perfectis illud serio & sincerè opto, quod sensualitati meæ maximè repugnat. Oro te, mi Deus, ut amore tui contemnar & proijciar ab omnibus, & tanquam purgamentum hujus mundi fiam, omnium peripsēma. Da Domine, ut prosperentur omnes inimici mei, & ego subesse illis & servire compellar. Hanc mihi gratiam concede, mi amantissime Deus, ut per abjectionem & exinanitionem meam magis magisque amplificetur & dilatetur gloria tua, & ego in conspectu hominum, instar faculæ vel thuris, quæ lucem alijs aut suavem odorem impertiunt, dispeream & evanescam.

V. Non est necesse omnes semper præmissarum virtutum actus exercere, sed ex omnibus eos tibi elige, in quibus majorem consolationem aut spiritualem gustum percipis, & eosdem sæpius itera.

VI. Cujusvis virtutis exercitiū mensem unum potes impendere, & post eum transire ad studium alterius, quanquam me auctore conducibilius faceres, si postquam extirpandis & edomandis pravis affectibus sufficientem operam impendisti, totum te ad consequendam humilitatem conferas, & in ejus unius studio totam reliquam vitam

con-

consumas, ita tamen, ut breve aliquod aliarum virtutum exercitium liceat interponere, de quo particulare examen instituat, ut de servando ordine diei, &c. sed mox ad idem studium redeatur, illudque continetur modo, quo sequitur.

§. IV. *Declaratur modus instituendi examinis particularis de Humilitate.*

I. **C**UM nemo verè humilis corde esse possit, sine speciali Dei gratia & auxilio, ante omnia oportet te exerceas in excitando frequenti & ferventi ejus virtutis desiderio & crebrò eandem à Deo postules. v. g. Humillime Jesu, verè humilem me effice amore tui & ad exemplum tuum. Oamantissima mater mea Maria quando humilis ero ad exemplum tuum in verbis, actionibus & cogitationibus meis ! O bone Jesu, custodi linguam meam, ne unquam in propriam laudem jactabunda prorumpat, &c. Hi, vel alij similes primi erunt affectus tui in hac materia humilitatis, & tunc simul invigila, ne unquam nec incidenter quidem aut indirectè quicquam loquaris, quod in propriam laudem & commendationem cedat.

II. Exerce te strenuè in profundissima cognitione tui ipsius, & ut te reputare possis pro abjectissimo & vilissimo mortalium omnium, & peccatorum maximo, minimo justorum, serio perpende causas vilitatis infra explicandas Parte 3. instruct. I. §. I. & sa-
penu-

penumeroverſa brevem aliquam aſpirat ſun-
culam in hunc v.g. modum: Quid o Domi-
ne Deus meus, aut ſum aut poſſum ex me ip-
ſo, niſi purum putum nihil? & quomodo a-
lijs vanè ac ſultè præferre me audebo? totus
mi Deus confundor & erubeſco, quando in
memoriam revoco tot iniquitates & pecca-
ta mea, de quibus irrefragabile pertulit te-
ſtimonium contra me conſcientia mea, &
qualia de nullo alio certò mihi conſtant?
Obſtupeſco mi Deus, quomodo adhuc tel-
lus me ſuſtineat tam grave & inutile pon-
dus. Dignus ſum. Domine & milles, quem
proijcias à facie tua, & omnibus auxilijs gra-
tia deſtituas, ut qui toties ea mihi tam libe-
raliter & paterne præſtita, tam impiè & ma-
litioſè repudiavi & aſpernatus ſum. O quo-
ties meritus ſum, ut ad inferos de truderer
æternum cruciandus! Dignus ſum omnium
pedibus proteri & conculcari. Exhorreſco
Domine, à judicijs tuis, fortè deletus ſum de
libro vitæ, & expunctus ex electorum tuo-
rum albo, in quem tamen multi alij, qui
nunc graviffimis degunt obnoxij ſceleribus,
miſericordiſſimè relati ſunt. Præcipis Domi-
ne, ut omnium viliffimam ac minimum me
reputem: Ego ſum Domine, ego ſum dig-
niſſimus, qui infra omnium plantas prote-
gendus abiiciar. Durante hoc exercitio de-
certandum tibi eſt contra tentationes vanæ
gloriæ & temeraria omnia judicia, & ſi quæ
fortè

fortè se ingerant, cognitione nihili tui repelle & propulsa, nec enim par est, ut in corde humili & submisso locum inveniant ejusmodi judicia & vanitates.

III. Non sufficit generalis illa tui ipsius notitia, sed ad particularem magis descendendum est, & ad omnes totius diei actiones extendenda. Ita dum surgis, dic : Domine Deus meus, en iterum mihi diem concedis, quâ salutem meam operer, quam toties insipiens perdidisti. Dum orationi te accingis: adhuc te, mi Deus, cum angelis tuis laudem & deprædicem, qui toties merui inter Caco-dæmones residere & æternum te blasphemare? Dura prandes aut canas: O Deus, toties sempiternam famem & sitim promeritus sum, & adhuc cum filiis Dei pascor, & reficior? Cùm laboras: Domine, hoc labore promereri & amplificare possum gratiam tuam in me, quâ omni ex parte sum indignissimus. Cùm alijs loqueris: O mi Deus, si homini huic perspectus essem, calce me à se repelleret & merito. Cùm peccata tua apud Sacerdotem deponis: O quoties per hoc sacramentum ablutus & mundatus sum, & mox sædius me cõtaminavi. Cùm sacram Sy-naxin accedis: Qui fit mi Jesu, quòd toties margaritas tuas proijcias ante porcos? Cùm transis plateas, mirare, quòd adhuc terra te sustineat, tam inutile & abominabile pondus, sæpe sæpius animo repete: Ego peccatorum

torum maximus: ego justorum minimus: ego purum putum nihil, & si quid nihilo vilius: Indignus, quem terra ferat: hoc unicum à te supplex rogo, mi Deus, ne proicias me à facie tua in aeternum. Hac itaque ratione collabora, ut in omnibus & ex omnibus actionibus tuis occasionem humiliandi tui captes, & simul etiam invigila, ne interea quicquam in compositione corporis & moribus ac gestibus exterioribus appareat, quod cognitioni tui ipsius adverfetur. Propterea non jaftabis huc & illuc brachia: nec incedendo reciprocabis corpus: nec in egressu ingressive impetuosè claudes januas: nec oculis liberè circumvagaberis: nec altiùs quàm par est, aut risum aut vocem extolles: nec inter sedendum aut commoditatis, aut gravitatis causà alicubi te acclinabis, &c. ut verbo absolvam, quicquid vel speciem habet, aut libertatis aut impudentiæ aut dissolutionis, aut proprii cerebri, aut alterius cujusvis affectionis minus modestæ, & quicquid demum aut affectatum, aut Thrafonicum est, id omne tanquam minus conveniens interiori illi animi demissioni, de qua agimus, fugiendum & rescindendum est. etenim qui verè humiles sunt & ejus, quam Christus verbo & exemplo docuit, humilitatis imitatores in exterioribus actionibus & moribus suis modestiam, compositionem verecundiam & pudorem præ se ferunt, &

verbo

verbo ut dicam, irreprehensibiles sunt. Vicissim cavent, ne in rebus & operationibus suis sint sordidi, nec abjecti & pusilli animi: nec etiam in oculis aut vultu aut universo agendi modo ulla se prodant vafrities, duplicitas, fraudulentia: simplicitas, & sinceritas soror est humilitatis, quæ in Christu cum quibuscunq; conversatione, manifestè semper emicuit.

IV. Excita ferventia desideria, quibus seriò exoptes ab alijs etiam contemni, vilipendi, irrideri, ludibrio haberi, falso deferri, deponi, supprimi, & alijs quibuscunq; modis, quantumvis injustis & indignis vexari & versari, & cum humiliatiõis occasio oblata fuerit, etiam atque etiam vide, ut eam non tantum sine omni vel minima sive exterioris sive interioris impatientiæ signo, sed grato potius, tranquillo lætoque animo amplexeris & stringas. Adhæc in exterioribus quoque humilitatis operibus te gnaviter exerce elige semper postremum potius, & deteriorem, quàm primum & honoratiorem locum; simplici & modesto utere habitu: libenter conversare cum pauperibus simplicibus & idiotis: servilibus libenter obsequijs operam tuam impende: invise debiles & infirmos, & ijs, quantumvis abominabili infectis malo, promptè deservi, &c.

V. Seriò & ex animo habe Deo grãtias pro omni humiliatiõne tuã, quam aut passus

lus

sus es haecenus, aut patienda restāt imposte-
rum. Candidum in animo tuo accende a-
morem erga inimicos & persecutores tuos:
ex corde vove & opta, ut nec post mortem
tuam in aliorum mentibus oblitteretur sini-
stra, quam de te conceperunt, existimatio,
modò ne Deus offendatur. Atque ut hi af-
fectus tui plus meriti habeant, diversarum
aliarum virtutum motivis consperge, pra-
sertim puri amoris Dei. Jam verò quisquis
ad hunc tam sublimem humilitatis gradum
pertigerit, nunquam ille nec fidelissimis et-
iam amicis suis, quas occultè patitur adver-
sitates & molestias, injurias & calumnias so-
latij captandi causa revelabit, quin potius o-
mnibus viribus collaborabit, ut ea omnia &
torum interiorem animi sui statum occul-
tum & secretum custodiat, imò etiam ea
nonnunquam sancta quadam simulatione
operabitur (quantum tamen status ejus &
conditio patitur, & citra Dei offensam fieri
potest) quae in sinistram & deteriorem acci-
pi partem possent, & majorem contemptum
atque despectum causare. Haec sunt industriae
& strategemata eorum, qui in vita spirituali
longius proveci sunt: haec est sapientia, ut
loquitur Apostolus, inter perfectos, & quam
te melius, quam ego, Magister tuus Christus
edocebit, si modò ejus te disciplinae tanquam
docilem, & fidelem discipulum promptè li-
beraliterque commiseris.

INSTRU-